

■ ■ ■ månadens epiztel

Epizteln handlar den här gången om misstanke om mul- och klövsjuka, en hund med misstanke om

rabies, svinpestmisstanke på slakteri och att en analys visar att vaccinering mot bluetongue är samhällsekonomiskt lönsam. Epizteln är ett samarbete mellan Statens Veterinärmedicinska Anstalt och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Magdalena Hellström, SVA och Charlotta Lindqvist, Jordbruksverket.

MISSTANKE OM MUL- OCH KLÖVSJUKA

En veterinär kontaktade SVA när hon befann sig på en gård där det fanns 20 mjölkkor som var allmänpåverkade, hade feber, nedsatt mjölkproduktion och dessutom saliverade så att det rann och skummade kring munnen.

Den beskrivna bilden stämmer väl överens med mul- och klövsjuka men vid en noggrann klinisk undersökning av djuren visade det sig att de inte hade några lesioner i munslemhinnorna eller klövarna. Det framkom också att symtomen funnits i besättningen i över en veckas tid, men bara en mindre andel av djuren var påverkade trots att de befann sig i samma lösdrift. Om djuren hade saliverat på grund av mul- och klövsjuka skulle de ha haft blåsor eller sår i munnen och det vore osannolikt att en stor andel av djuren skulle undgått smitta när de första varit sjuka i mer än en vecka. Med denna samlade information kunde mul- och klövsjuka avskrivas.

Den troliga orsaken till symtomen var värmestress. Händelsen inträffade i mitten av juli då temperaturen i den aktuella regionen legat runt 30°C i över en vecka.

HUND MED MISSTANKE OM RABIES

I slutet av juni skickades en hund in till SVAs patolog för obduktion. I anamnesen stod

FOTO: FAO/A DONALDSON.

endast att hunden avlivats för att den attackerat sin husse. Med anledning av detta uppstod en frågeställning om rabies. Vid kontakt med djurägaren framkom att hunden, som tidigare varit snäll, utan synbar anledning först attackerat sin husse och bitit honom så illa att han fått uppsöka vård och sedan även försökt attackera sin matte. Hunden hade inte lugnat ner sig på flera timmar och till slut hade djurägarna fått in den i en bur och uppsökt veterinär för avlivning. Vid samtal med djurägaren framkom

Om korna hade saliverat på grund av mul- och klövsjuka skulle de ha haft blåsor eller sår i munnen, enligt bilden.

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijournaler rådgivning och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

ingen känd utlandskontakt, men hunden hade lekt med hundar där djurägaren inte var säker på deras ursprung. Det framkom också att hunden senaste tiden haft episoder då den hade haft skakningar i huvudet och omotiverat kastat sig upp i luften. Rabiesundersökningen var negativ.

Vid fall där det inte går att utesluta rabies är det viktigt att kontakt tas med SVA eller Jordbruksverket för att diskutera vidare hantering och provtagning. Om det däremot utifrån anamnesen helt går att utesluta rabies (t ex genom lång symtomduration) ska detta stå på remissen när djur skickas för obduktion.

SVINPESTMISSTANKE PÅ SLAKTERI

En besiktningsveterinär kontaktade SVA angående fyra grisar som vid organinspektion hade blödningar i flera organ som gjorde att hon inte kunde utesluta klassisk svinpest. Vid levandedjurbesiktning hade inga anmärkningar gjorts på någon av dem. Veterinären skickade även bilder som bedömdes av SVAs patologer. Djurens mjältar var genomsatta med multipla härdar, 1 mm – 1 cm stora. Lungorna uppvisade multipla blödningar och det kunde ses små röda prickar på leverarna. Dessa tolkades som infarkter alternativt färskblödningar. Njurarna föreföll normala. Makroskopiskt gav fynden intryck av en sepsisbild. Särskilt med tanke på att flera djur från samma besättning var drabbade tydde bilden på att det kunde vara något smittsamt. Svinpest kunde inte uteslutas. Länsveterinär var på plats vid slakteriet inom ett par timmar med epizootiutrustningen och proverna skickades sedan med flyg till SVA för analys under natten. I avvaktan på analys svar lades restriktioner på slakteriet för att förhindra vidare smittspridning.

Såväl klassisk som afrikansk svinpest kunde efter analys uteslutas. Histologisk undersök-

ning visade inte några tecken på virus, inte heller kunde någon bakteriell infektion påvisas. Bakomliggande orsak till fynden kan vara någon form av toxisk påverkan.

VACCINERING MOT BLUETONGUE LÖNSAM

Det är samhällsekonomiskt lönsamt att genomföra en vaccinationskampanj för att utrota bluetongue. Det visar en ekonomisk analys av bekämpningen av bluetongue från Jordbruksverket. Beräkningarna visar att om bluetongue tillåts spridas fritt skulle det kosta Sveriges lantbruk i genomsnitt 60 miljoner kronor om året. Enligt beräkningarna skulle mjölkbönderna förlora mest i antal kronor, medan färbönderna skulle förlora mest om man ser till procent av vinsten. Dessutom visar beräkningarna att det skulle kosta ytterligare cirka 65 miljoner om året för de näringar som är beroende av jordbruket, t ex slakteri- och mejeribranschen.

Hur lönsam smittbekämpningen är, är också beroende av hur bekämpningen ser ut i våra grannländer. Om smittan inte kommer in i Sverige oftare än vart tredje år är det lönsamt att göra en obligatorisk vaccinationskampanj av samma omfattning som dagens. Skulle däremot smittan komma in i landet oftare, visar analysen att det kan vara en bättre strategi att ha en frivillig vaccination. Då är det mest lönsamt att rikta in vaccineringen på mjölkbesättningar, som får störst produktionsförluster vid bluetongue. Vaccinering av får- och dikobesättningar ger en något sämre ekonomisk lönsamhet, men vaccinering kan ändå motiveras av djurhälso- och djurskyddsskäl. Även studier i Skottland och Nederländerna har visat att vaccinering är lönsam när smittan har kommit in i landet.

Analysen i sin helhet återfinns i Jordbruksverkets rapport nr 2010:7 som kan laddas ner från Jordbruksverkets webbplats under "Rapporter". ■

noterat

Stor undersökning av förekomst av bluetongue i Sverige

■ ■ Under september–oktober i år kommer Jordbruksverket att ta prover för spår av

bluetongue i cirka 600 får- och nötdjursbesättningar. Provtagningen behövs för att Sverige ska kunna friförklaras från sjukdomen och för att restriktionsområdena ska kunna tas bort. Inga nya fall har hittats i Sverige under hela 2009. Det innebär att restriktionsområdet sannolikt kan tas bort i november 2010 om provsvaren i undersökningen blir negativa.

– Vår förhoppning är att alla de besätt-

ningar som blir kontaktade hjälper till för att underlätta provtagningen då det är av stor betydelse för nöt- och färbönderna att detta blir gjort inom den utsatta tiden, säger Kristina Mieziwska på Jordbruksverket. Distriktsveterinärerna kommer att samordna provtagningarna.

Källa: Pressmeddelande från SJV den 21 juni. ■